

XÂY DỰNG THẾ HỆ THANH NIÊN VIỆT NAM BẢN LĨNH, TRÍ TUỆ, VĂN MINH TRONG KỶ NGUYÊN MỚI

BUILDING A GENERATION OF VIETNAMESE YOUTH WITH FORTITUDE, INTELLECT, AND CIVILITY IN AN ERA OF NATIONAL RISE

NGUYỄN HẢI SINH (*)

Tóm tắt: Thanh niên Việt Nam luôn là lực lượng xung kích, sáng tạo, giữ vai trò nòng cốt trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, nước ta đứng trước những vận hội mới, một trong những yêu cầu quan trọng đặt ra là phải xây dựng một thế hệ thanh niên Việt Nam bản lĩnh, trí tuệ, văn minh, đáp ứng yêu cầu kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Đây vừa là mục tiêu, vừa là động lực bảo đảm cho sự ổn định và phát triển bền vững của đất nước.

Từ khóa: Bản lĩnh, trí tuệ, văn minh; kỷ nguyên mới; thanh niên.

Abstract: Vietnamese youth have always been a pioneering and creative force, playing a core role in the cause of national construction and defense. Entering a new era - an era of national rise, the country is facing new opportunities. One of the most important requirements is to build a generation of Vietnamese youth with fortitude, intellect and civility, capable of meeting the demands of an era of national rise. This is both a goal and a driving force ensuring the country's stability and sustainable development.

Keywords: Fortitude, intellect, civility; new era; youth.

Ngày nhận bài: 30/11/2025 Ngày biên tập: 28/01/2026 Ngày duyệt đăng: 10/02/2026

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Thật vậy, nước nhà thịnh hay suy, mạnh hay yếu, một phần lớn là do các thanh niên”⁽¹⁾. Thấm nhuần tinh thần đó, Đảng ta nhấn mạnh: “Thanh niên là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”⁽²⁾.

Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước ta đã thường xuyên quan tâm, chăm lo toàn diện, ban hành nhiều chủ trương, chính sách

tạo điều kiện cho thanh niên rèn luyện, cống hiến và trưởng thành. Thanh niên đã có những đóng góp quan trọng vào phát triển kinh tế - xã hội, khoa học - công nghệ, chuyển đổi số, khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo... qua đó từng bước xây dựng được thế hệ thanh niên có đạo đức, nhân cách, tri thức, sức khỏe, tư duy năng động và hành động sáng tạo... Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả tích cực, vẫn còn một bộ phận thanh niên thiếu ý chí phấn đấu, thiếu ý thức rèn luyện đạo đức, lối sống. Đặc biệt, trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, không ít thanh niên còn bộc lộ những hạn chế về ngoại ngữ, kỹ năng số, tư duy phản biện, tư duy sáng tạo..., vấn đề này đã được Đảng ta đã chỉ rõ: “còn một bộ phận thanh niên thiếu lý tưởng,

(*) TS; Học viện Hậu cần, Bộ Quốc phòng

bản lĩnh chính trị, đạo đức cách mạng, có lối sống thực dụng, vi phạm pháp luật, nhất là trên không gian mạng. Chất lượng lao động trẻ vẫn còn thấp so với khu vực và nhiều nước trên thế giới⁽³⁾. Điều này ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng nguồn nhân lực, tác động trực tiếp đến sự phát triển bền vững của đất nước.

Đại hội ĐBTQ lần thứ XIV của Đảng đánh dấu thời điểm đất nước bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Đó là kỷ nguyên phát triển giàu mạnh dưới sự lãnh đạo của Đảng, hướng tới xây dựng nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Trong hành trình đó, Đảng ta khẳng định: “Thanh niên Việt Nam, lực lượng tiên phong, nòng cốt, xung kích đưa đất nước vững bước tiến vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình phát triển giàu mạnh, phồn vinh, văn minh, hạnh phúc”⁽⁴⁾.

Kỷ nguyên mới mở ra nhiều cơ hội để thanh niên Việt Nam phát huy tối đa tiềm năng, trí tuệ và khát vọng cống hiến. Trong đó, quá trình toàn cầu hóa, sự phát triển của khoa học - công nghệ giúp thanh niên dễ dàng tiếp cận tri thức nhân loại, nắm bắt kỹ năng mới, tham gia vào hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu, năng lực làm việc trong môi trường quốc tế... Bên cạnh cơ hội, thanh niên Việt Nam cũng phải đối mặt với không ít khó khăn, thách thức. Đó là áp lực cạnh tranh của thị trường lao động toàn cầu đòi hỏi thanh niên phải không ngừng học tập, đổi mới sáng tạo, thích ứng với sự phát triển của khoa học - công nghệ; sự lan truyền của thông tin xấu độc trên không gian mạng tác động tiêu cực đến nhận thức, lý tưởng và bản lĩnh chính trị của một bộ phận thanh niên...

Từ đó, yêu cầu cấp thiết đặt ra là cần phải xây dựng thế hệ thanh niên Việt Nam bản lĩnh, trí tuệ, văn minh trong kỷ nguyên mới. Về bản lĩnh, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng, với Nhân dân; có ý chí, nghị lực, khát vọng vươn lên. Về trí tuệ, có khả năng tiếp thu và ứng dụng công nghệ hiện đại; có tư duy sáng tạo và khả năng giải quyết vấn đề; ham học hỏi, cầu tiến bộ; có khả năng hội nhập quốc tế, nắm bắt và xử lý thông tin nhanh nhạy. Về văn minh, có văn hóa ứng xử chuẩn mực; sống có kỷ cương, trách nhiệm; có lối sống lành mạnh; có tinh

thần trách nhiệm với cộng đồng; tiếp thu có chọn lọc tinh hoa văn hóa nhân loại và lan tỏa những giá trị tốt đẹp của văn hóa Việt Nam trong giao lưu quốc tế...

Để hiện thực hóa yêu cầu trên và xây dựng một thế hệ thanh niên đủ sức gánh vác sứ mệnh phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới, cần thực hiện đồng bộ một số biện pháp sau:

Một là, tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên trong kỷ nguyên mới.

Đổi mới nội dung giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên. Trong đó, tập trung vào tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; truyền thống yêu nước, tinh thần trách nhiệm đối với bản thân, gia đình, xã hội... Đa dạng hóa hình thức, phương pháp tuyên truyền, như: tổ chức các hoạt động, phong trào thi đua, cuộc thi, hội thi, tọa đàm; ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên... Kiên quyết đấu tranh với âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch giúp thanh niên nâng cao nhận thức, củng cố niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng.

Hai là, đổi mới giáo dục và đào tạo, thúc đẩy học tập suốt đời nhằm phát triển trí tuệ và năng lực sáng tạo của thanh niên.

Kỷ nguyên mới với đặc trưng nổi bật là sự phát triển của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, kinh tế tri thức, chuyển đổi số; trí tuệ và năng lực sáng tạo trở thành những yêu cầu nền tảng đối với thanh niên Việt Nam. Trước hết, các cấp, các ngành cần quán triệt sâu sắc Nghị quyết số 71-NQ/TW ngày 22/8/2025 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo. Trong đó, tăng cường giáo dục toàn diện đức, trí, thể, mỹ, hình thành hệ giá trị con người Việt Nam trong thời đại mới. Đẩy mạnh ứng dụng khoa học - công nghệ, trí tuệ nhân tạo trong đổi mới phương pháp dạy và học. Nhà trường tạo môi trường học tập mở, khuyến khích học sinh, sinh viên tự học, nghiên cứu khoa học, tham gia các dự án sáng tạo, phát huy năng lực cá nhân. Cùng với đó, nâng cao nhận thức của thanh niên về vị trí, vai trò và sự cần thiết của việc học tập suốt đời, coi đây là nền tảng để xây dựng thế hệ thanh niên Việt Nam bản lĩnh, trí tuệ, văn minh trong kỷ nguyên mới.

Ba là, đề cao trách nhiệm tự tu dưỡng, rèn luyện của thanh niên trong học tập, lao động và cuộc sống.

Tự tu dưỡng, rèn luyện là yếu tố cốt lõi để thanh niên Việt Nam phát triển toàn diện, trở thành lực lượng xung kích, đi đầu trong kỷ nguyên mới. Thanh niên cần xây dựng cho bản thân kế hoạch tu dưỡng, rèn luyện cụ thể, tỉ mỉ. Trong đó, nội dung cần bảo đảm toàn diện, tập trung vào hạn chế, thiếu sót của bản thân. Đặc biệt, trong kỷ nguyên mới, thanh niên cần không ngừng học tập trau dồi tri thức, nâng cao tay nghề, rèn luyện tác phong công nghiệp, cần cù, sáng tạo trong lao động để vươn lên lập thân, lập nghiệp. Thường xuyên rèn luyện đạo đức, lối sống, nếp sống văn minh; giữ gìn và phát huy truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc; có thái độ và hành vi ứng xử chuẩn mực trong quan hệ xã hội. Chủ động rèn luyện thể lực, nâng cao sức khỏe để trở thành công dân hữu ích, thành viên tốt trong gia đình và xã hội; tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng. Ngoài ra, gia đình, nhà trường cần thường xuyên quan tâm, tạo điều kiện và môi trường thuận lợi để các em tự tu dưỡng, rèn luyện về mọi mặt; có biện pháp định hướng, khuyến khích kịp thời và kiên quyết đấu tranh với những nhận thức, biểu hiện lệch lạc, như: lười học tập, lao động, thỏa mãn, dừng lại...

Bốn là, phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục thanh niên.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Giáo dục trong nhà trường, chỉ là một phần, còn cần có sự giáo dục ngoài xã hội và trong gia đình để giúp cho việc giáo dục trong nhà trường được tốt hơn”⁽⁶⁾. Trước hết, cần hoàn thiện cơ chế phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội bảo đảm chặt chẽ, thống nhất; quy định rõ trách nhiệm, vai trò của từng chủ thể. Trong đó, gia đình chủ động phối hợp với nhà trường, chính quyền địa phương các cấp, các ngành và các tổ chức đoàn thể trong việc hỗ trợ, cảm hóa thanh niên chậm tiến. Phát huy vai trò, trách nhiệm của đội ngũ giáo viên trong duy trì mối liên hệ thường xuyên với gia đình học sinh, sinh viên, kịp thời nắm bắt tâm tư, tình cảm, có biện pháp giáo dục kịp thời. Triển khai hiệu quả các phong trào do Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam phát động để giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và

khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên. Chính quyền địa phương các cấp cần đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục pháp luật về an toàn giao thông, phòng, chống ma túy và các tệ nạn xã hội; bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn cho thanh niên, các cơ sở giáo dục, đào tạo.

Năm là, xây dựng môi trường xã hội lành mạnh giúp thanh niên nâng cao đời sống văn hóa tinh thần và phát triển toàn diện.

Môi trường xã hội lành mạnh có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong việc hình thành thể hệ thanh niên bản lĩnh, trí tuệ, văn minh. Tiếp tục đẩy mạnh cuộc vận động “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” gắn với xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên thoái hóa, biến chất, tạo môi trường chính trị, đạo đức lành mạnh, củng cố niềm tin cho thanh niên. Tập trung giải quyết các vấn đề xã hội bức xúc, tạo chuyển biến trong phòng, chống tội phạm và tệ nạn xã hội. Khuyến khích, tạo điều kiện để các cơ quan văn hóa, văn học nghệ thuật, xuất bản và báo chí sáng tác, phổ biến những công trình, tác phẩm có giá trị tư tưởng, nghệ thuật cao nhằm giáo dục, định hướng lối sống cho thanh niên. Tăng cường quản lý các hoạt động văn hóa, kiên quyết xử lý các vi phạm, kịp thời ngăn chặn những sản phẩm độc hại, không lành mạnh có nguy cơ tác động tiêu cực đến thanh niên. Đẩy mạnh xã hội hóa các phong trào thể dục, thể thao quần chúng; huy động các nguồn lực xã hội và tạo điều kiện thuận lợi để thanh niên tham gia luyện tập thể dục, thể thao thường xuyên./.

Ghi chú:

(1), (6) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, tập 10, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.216, tr.591.

(2) *Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 25/7/2008, Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa X) về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hóa.*

(3), (4) Bộ Chính trị, *Kết luận số 166-KL/TW ngày 10/6/2025 về nâng cao hiệu quả thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 25/7/2008 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa” trong tình hình mới.*